

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024– 2026

I. Wstęp

Niniejszy Program przedstawia organizację systemu wsparcia rodzin z terenu gminy Stare Pole i stanowi kontynuację wcześniej podejmowanych działań z zakresu profilaktyki na rzecz rodziny. Głównym założeniem Programu jest stworzenie systemu pomocy i wsparcia dla rodzin, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają stałego monitorowania oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 zakłada wsparcie na zasadach interdyscyplinarnych rozwiązań. Współpraca interdyscyplinarna to podejmowanie wspólnych działań przez: pracowników socjalnych, asystenta rodziny, policję, pedagogów szkolnych, pielęgniarkę środowiskową, położną środowiskową, kuratorów sądowych/społecznych i zawodowych/,zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej, komisję rozwiązywania problemów alkoholowych oraz inne instytucje i osoby zajmujące się pracą z rodziną. Realizacja przyjętych celów Programu powinna eliminować sytuacje, w których dziecko musi opuścić własną rodzinę przy zachowaniu zasady, że to właśnie rodzina pełni podstawową rolę opiekuńczo - wychowawczą w rozwoju dziecka. Należy więc ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić samodzielne i prawidłowe jej funkcjonowanie. Zgodnie z założeniami Programu praca z rodziną będzie prowadzona za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

II. Diagnoza środowiska lokalnego

Analiza rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2020-2022, wg danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Polu.

Tabela 1.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2022

Rok	Liczba osób którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin korzystająca z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej
2020	153	288	86	283
2021	102	278	98	292
2022	117	249	96	311

Powodem malejącej liczby osób którym decyzją przyznano świadczenie jest w głównej mierze niespełnienie progu kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej. Tym samym obserwujemy niewielki wzrost liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka wyłącznie w postaci pracy

socjalnej. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji, istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

Tabela 2.

Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2020-2022

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ		LICZBA RODZIN		
		2020	2021	2022
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	61	60	69
SIEROCTWO	2	0	0	0
BEZDOMNOŚĆ	3	11	9	9
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	13	15	17
W TYM: WIEŁODZIETNOŚĆ	5	13	13	15
BEZROBOCIE	6	47	46	42
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	64	55	54
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	47	38	38
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	3	1	0
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	10	1	1	0
RODZINY WIEŁODZIETNE	11	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE	12	2	2	1
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	1	2	3
NARKOMANIA	15	1	1	1
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	16	1	0	0
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY, OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ LUB ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	0	0	1
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	1	0	2
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

Tabela 3.
Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2020-2022

WYSZCZEGÓLNIENIE TYPY RODZIN		LICZBA RODZIN		
		2020	2021	2022
		1	2	3
RODZINY OGÓŁEM (wiersz 2+3+4+5+6+7)	1	197	198	196
o liczbie osób	2	62	68	70
1	3	40	36	41
2	4	26	21	16
3	5	29	36	33
4	6	23	19	18
5	7	17	18	18
6 i więcej	8	72	81	75
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem (wiersz 9+10+11+12+13+14+15)	9	25	23	21
o liczbie dzieci	10	24	30	29
1	11	15	18	16
2	12	5	8	6
3	13	1	0	1
4	14	2	0	1
5	15	0	2	1
6 i więcej	16	7	13	14
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM (wiersz 17+18+19+20)	17	7	4	4
o liczbie dzieci	18	1	4	2
1	19	0	2	4
2	20	2	3	4
3 i więcej	21	38	24	24
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM (wiersz 22+23+24+25)	22	15	11	10
o liczbie osób	23	12	8	10
1	24	8	2	1
2	25	3	3	3
3				
4 i więcej				

Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni ostatnich trzech lat najczęściej udzielano pomocy z powodu: ubóstwa, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz bezrobocia, a rodziny z dziećmi stanowiły około 40 % ogółu rodzin korzystających z pomocy.

Biorąc pod uwagę trudną sytuację rodzin od 2012 roku w Gminie Stare Pole zatrudniony jest asystent rodziny, który współpracuje z rodzinami. Asystent prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę w zależności od potrzeb. Nadrzędnym celem pracy asystenta jest wspieranie rodziny i motywowanie do podjęcia działań nad poprawą sytuacji życiowej.

Tabela 4.

Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2020-2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba rodzin	14	14	11

Spadek liczby rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny świadczy o właściwym kierunku pomocy, która jest kierowana do rodzin przeżywających trudności.

Na terenie gminy w latach 2020 -2022 w rodzinach zastępczych przebywało 5 dzieci. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci z terenu gminy Stare Pole umieszczonych w pieczy zastępczej oraz wysokość finansowania ich pobytu ze środków własnych gminy.

Tabela 5.

Liczba dzieci z terenu gminy Stare Pole umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2020-2022

Rok	Łączna liczba dzieci przebywająca w pieczy zastępczej	Łączne wydatki gminy ponoszone z tytułu utrzymania dzieci w pieczy
2020	5	18 300,97
2021	5	18 300,97
2022	4	14 735,94

Działania na rzecz rodziny prowadzone są głównie przez asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych. Na przestrzeni lat wypracowany został model pracy interdyscyplinarnej, która stanowi filar w świadczonej pomocy na rzecz rodzin. Główną potrzebą określoną w sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin oraz istniejących potrzeb jest więc dalsze zatrudnianie asystenta rodziny i tworzenie placówek wsparcia dziennego.

III. Cele i zadania Programu

Cel Główny

Stworzenie zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych na terenie gminy Stare Pole poprzez udzielanie kompleksowej pomocy oraz wsparcie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

IV. Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

Zadania:

- 1) rozpoznanie i analiza problemów występujących w rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) zapewnienie pomocy materialnej rodzinom wymagającym wsparcia;
- 3) zapewnienie dożywiania dla dzieci;
- 4) zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, w tym bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy;
- 5) zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

2. Poprawa sytuacji dzieci ze środowisk rodzinnych, w których występują dysfunkcje opiekuńczo – wychowawcze.

Zadania:

- 1) współpraca interdyscyplinarna stanowiąca zespół zintegrowanych działań na rzecz rodzin, prowadzonych wspólnie z innymi instytucjami i osobami, mogącymi pomóc w rozwiązaniu problemu poprzez udzielenie adekwatnej do istniejących potrzeb pomocy;
- 2) analiza niepokojących zachowań dzieci i młodzieży;
- 3) organizowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży;
- 4) udostępnienie wsparcia specjalistycznego dla dzieci z rodzin wieloproblemowych.

3. Zapewnienie wsparcia rodzinom w pełnieniu roli opiekuńczej.

Zadania:

- 1) pomoc rodzinom borykającym się z trudnościami we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi, w formie: pracy socjalnej, asystentury rodziny, miejsca w placówce wsparcia dziennego oraz specjalistycznego poradnictwa. Praca środowiskowa wykonywana przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych, promująca właściwe wzorce rodziny poprzez zastosowanie indywidualnej metody pracy z rodziną zakładająca:
  - a/ pomoc w integracji rodzin,
  - b/ opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, który w szczególności będzie zawierał propozycje rozwiązywania podstawowych problemów: socjalnych, psychologicznych i wychowawczych, pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
  - c/ rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) pomoc specjalistyczna dla rodzin mających trudności w prawidłowym pełnieniu roli opiekuńczej, poprzez zapewnienie dostępu do psychologa, prawnika, czy terapeuty;
- 3) monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem w szczególności przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny i pedagogów szkolnych.

4. Tworzenie warunków do wykonywania zadań gminy w obszarze wspierania rodziny.

Zadania:

- 1) zabezpieczanie środków finansowych na utrzymanie dzieci z terenu gminy Stare Pole umieszczonych w pieczy zastępczej;

- 2) umożliwienie i wspieranie ustawicznego doskonalenia umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodziny poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych;
- 3) stała współpraca merytoryczna z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
- 4) podejmowanie innych zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych.

5. Prowadzenie działalności edukacyjno – profilaktycznej.

Zadania:

- 1) wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny i dzieci;
- 2) współdziałanie w realizacji działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, jak również Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 3) udział w projektach współfinansowanych ze środków pozabudżetowych, w tym rządowych, Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodzin oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 4) podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zapobiegania zaniedbaniom wobec dzieci.

V. Adresaci Programu

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkujące na terenie gminy Stare Pole, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, czy zagrożone ubóstwem.

VI. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 są:

- 1) środki własne gminy,
- 2) dotacje z budżetu państwa,
- 3) środki pozabudżetowe z innych funduszy zewnętrznych.

VII. Monitoring Programu

Monitoring Programu będzie się odbywał w formie :

- 1) sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym z realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin oraz przedstawienia potrzeb, przedkładanego Radzie Gminy w Starym Polu w terminie do dnia 31 marca każdego roku,
- 2) sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

VIII. Przewidywane efekty Programu

Działania wynikające z Programu mają doprowadzić do stworzenia skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka, a to z kolei wpłynie na osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi wychowywanie dzieci w rodzinie i nie doprowadzi do ich oddzielenia. Spodziewanym efektem realizacji Programu będzie więc polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,

zapewnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej i zminimalizowanie negatywnych zachowań.